

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudkyní JUDr. Markétou Lehkou, Ph.D. v právní věci **žalobce: R. S.**, bytem „X“, zastoupeného JUDr. Jiřím Cajthamlem, Dr., advokátem se sídlem v Teplicích, ul. Modlanská č. p. 20, PSČ 415 01, proti **žalované: České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, ul. Křížová č. p. 25, PSČ 225 08, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 7. 2012, č. j. „X“, o starobním důchodu,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou v zákonem stanovené lhůtě u zdejšího soudu domáhal zrušení rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 2. 7. 2012, č. j. „X“, o starobním důchodu, kterým byly zamítnuty žalobcovy námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 4. 2012, č. j. „X“, jímž mu žalovaná s odkazem na ust. § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), a čl. 5 odst. 2 vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 116/1960 Sb., o Dohodě mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení (dále jen „Dohoda“), žalobci přiznala od 1. 5. 2001 starobní důchod ve výši 6.845,-Kč měsíčně. Současně žalobce požadoval, aby soud uložil žalované uhradit mu náhradu nákladů řízení.

Ve stručné žalobě žalobce podotkl, že o jeho starobním důchodu již Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodoval, a to rozsudkem ze dne 9. 1. 2012, č. j. 15 Cad 29/2009 – 51, kdy původní rozhodnutí žalované o přiznání starobního důchodu pro nepřezkoumatelnost zrušil a

věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Důvodem podání žaloby tehdy i nyní je výše starobního důchodu, který byl vyměřen žalobci, neboť žalobce je přesvědčen o tom, že výše jeho vyměřeného starobního důchodu je nepřiměřeně nízká s přihlédnutím ke všem důležitým skutečnostem. V této souvislosti se žalobce pozastavil nad tím, že za dlouhé roky v hlubinné černouhelné šachtě mu byl vyměřen důchod pouze ve výši 6.845,-Kč měsíčně. Z tohoto důvodu žalobce navrhuje, aby soud nechal vypracovat znalecký posudek za účelem zjištění přesné a spravedlivé výše jeho starobního důchodu.

Žalovaná v písemném vyjádření k žalobě navrhla, aby soud žalobu pro nedůvodnost zamítl.

K věci uvedla, že je přesvědčena o tom, že žalobou napadeným rozhodnutím byl realizován rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. 1. 2012, č. j. 15 Cad 29/2009 – 51. Dále uvedla, že ačkoliv odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí obsahuje mj. způsob výpočtu starobního důchodu včetně odkazu na konkrétní zákonná ustanovení, tak přesto žalobce proti nastíněnému postupu nic nenamítá a nenamítá ani základní faktory ovlivňující výši starobního důchodu, kterými jsou rozsah zhodnocené doby pojištění a výše zhodnocených vyměřovacích základů v jednotlivých kalendářních letech. Žalovaná přitom při jejich vyčíslení postupovala zcela v souladu s čl. 5 odst. 2 Dohody, a tedy vycházela z průměrného výdělku v obdobném oboru a kvalifikace sděleného Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Dále žalovaná uvedla, že v předmětné věci, která je ve smyslu ust. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), ovládána dispoziční zásadou, lze vysledovat pouze jeden žalobní bod, a to ten, kterým se žalobce domáhá vyhotovení znaleckého posudku, který by zajistil přesné a spravedlivé určení správné výše starobního důchodu. Starobní důchod je ovšem dávkou obligatorní, což znamená, že její výše, nárok a výplata se řídí zákonnými předpisy. Pro vyhotovení znaleckého posudku pro daný účel tak není zákonné opory, resp. zákon žalovanou k vydání znaleckého posudku nezavazuje. Znalecký posudek lze vyžádat pouze v případě dávek důchodového pojištění podmíněných zdravotním stavem – invalidních důchodů, kdy navíc konstatování invalidity je jedním ze dvou zákonných podmínek pro vznik nároku na invalidní důchod. Co by se však samotné výše invalidního důchodu týkalo, a to obdobně jako u starobního důchodu, tak postup je již zcela konkrétně podřízen jednoznačným zákonným předpisům. V předmětné věci žalobce, který se domáhá vyšší výše starobního důchodu, neuvedl žádný právně relevantní žalobní bod, neboť pouze obecně konstatoval, že výše starobního důchodu je s ohledem na dlouhé roky v hlubinné černouhelné šachtě nepřiměřeně nízká. Pokud by toto konstatování mělo být chápáno jako požadavek žalobce, aby se do výše jeho starobního důchodu promítla skutečnost, že pracoval v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí, pak je tato informace pro daný účel bezvýznamná, neboť na území České republiky žalobce nezískal ani jeden rok v zaměstnání zařazeném do preferované pracovní kategorie. Proto nelze nárokovat výhody, které se k výkonu zaměstnání v preferované pracovní kategorii z pohledu důchodového pojištění přisuzují.

Závěrem žalovaná poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 3 Ads 171/2011 - 78, který se zabýval podobnou problematikou, neboť i zde byla předmětem kasační stížnosti výše starobního důchodu přiznaná dle ust. § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění a dle čl. 5 odst. 2 Dohody.

V následně učiněné replice ze dne 10. 10. 2012 žalobce uvedl, že vyjádření žalované k žalobě považuje za účelové, které není podloženo důkazy.

V podání ze dne 12. 11. 2012, které soud obdržel dne 13. 11. 2012, žalobce zevrubně a velmi detailně popsal a zrekapituloval svoji pracovní činnost v hlubinné černouhelné šachtě na území bývalého SSSR (Kazachstán) z hlediska časových údajů a zařazení na jednotlivé pracovní pozice.

V dalším podání ze dne 17. 12. 2012, které soud obdržel dne 18. 12. 2012, žalobce opětovně poukázal na skutečnost, že vykonával těžkou a náročnou práci v hornictví, a proto má nárok na zasloužený důchod, přičemž spolu s tímto podáním soudu zaslal další podrobné popisy jeho jednotlivých pracovních činností v hornictví na území bývalého SSSR (Kazachstán).

Žalovaná k žalobcovu podání ze dne 12. 11. 2012 sdělila, že ani v této písemnosti žalobce neuvádí žádnou konkrétní námitku, k níž by žalovaná mohla podat vyjádření. Žalovaná má za to, že obecné poukazování na těžkou a namáhavou práci v dole není faktorem, který by mohl ovlivnit výši žalobcova starobního důchodu. K žalobcovu podání ze dne 17. 12. 2012 se již nevyjádřila.

Při ústním jednání před soudem konaném dne 3. 7. 2013 právní zástupce žalobce setrval na všech dosavadních vyjádřeních učiněných ze strany žalující, přičemž navrhoval, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Dále vyjádřil přesvědčení, že ve věci by mělo být provedeno dokazování znaleckým posudkem, jímž by byla zjištěna přesně a spravedlivě výše žalobcova starobního důchodu, respektive průměrného výdělku, z něhož by se měl provádět vlastní výpočet žalobcova starobního důchodu. V případě neprovedení dokazování znaleckým zkoumáním dojde u žalobce k porušení ústavních práv, a to především práva na spravedlivou odměnu za práci, neboť není přípustné, aby někdo sám rozhodoval o výši průměrných výdělků zařazení profese vykonávané žalobcem pod určitou kategorií a pak sám ve věci rozhodoval, aniž by tyto otázky bylo možné přezkoumat nezávislým důkazním prostředkem. Závěrem právní zástupce žalobce podotkl, že v daném případě by soud měl vzít v úvahu i značnou délku správního řízení, kdy žalovaná nejprve žalobci odmítala přiznat nárok na starobní důchod jako takový.

Žalovaná se tohoto ústního jednání před soudem nezúčastnila, když se z tohoto jednání písemně omluvila s tím, že nepožadovala, aby jednání bylo odročeno.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud z úřední povinnosti podle § 76 odst. 2 s. ř. s. přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají jeho nicotnost. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Po přezkoumání skutkového a právního stavu dospěl soud k závěru, že předmětná žaloba z hlediska uplatněných žalobních námitek není naprosto důvodná.

Na tomto místě soud podotýká, že otázkou výše starobního důchodu žalobce se již jednou zabýval, a to v rozsudku ze dne 9. 1. 2012, č. j. 15 Cad 29/2009 – 51, ostatně jak již shodně zmínil žalobce i žalovaná. V dotyčném rozsudku soud konstatoval, že na základě podané žaloby je třeba původní rozhodnutí žalované zrušit pro vadu řízení ve smyslu ust. § 76

odst. 1 písm. a) s. ř. s., když rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné pro nedostatečné zdůvodnění. V daném řízení přitom soud již neshledal, že by žalobou napadené rozhodnutí bylo opět nepřezkoumatelné pro nedostatečné zdůvodnění, a proto mu nic nebránilo zabývat se meritem věci.

Shodně jako v předchozím soudním řízení je možno i v tomto řízení konstatovat, že mezi žalobcem a žalovanou nebylo žádného sporu o tom, že žalobce je osobou, u které je nutno při rozhodování o žádosti o přiznání starobního důchodu aplikovat vedle ust. § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, když žalobci bylo uznáno dosažení 40 let doby pojištění, i čl. 5 odst. 2 Dohody, s tím, že na území bývalého SSSR (Kazachstán) žalobce byl naposledy zaměstnán na oddělení vnitřního hornického transportu jako strojvedoucí podzemní dopravy v šachtě nejvyššího stupně. Tyto skutečnosti, kterým ostatně koresponduje i obsah předloženého správního spisu žalovanou, vyplývají z výroku i odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a také z obsahu jednotlivých žalobních námitek uplatněných v řízení před soudem.

Žalobce se „toliko“ neshodl se žalovanou ohledně výše přiznaného starobního důchodu, když má za to, že jemu přiznaný starobní důchod ke dni 1. 5. 2001 ve výši 6.845,-Kč neodpovídá starobnímu důchodu, který by měl být přiznán pracovníku vykonávajícímu práci přes 40 let v hornictví nejtěžšího stupně.

V daném případě bylo tedy nutno při rozhodování o žádosti žalobce o přiznání starobního důchodu ze strany žalované aplikovat vedle ust. § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění i čl. 5 odst. 2 Dohody. Podle čl. 5 odst. 2 Dohody přitom platí, že občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili. Stejně se postupuje při výpočtech důchodu a jiných dávek u občanů, kteří přesídlili z jedné země do druhé po přiznání důchodu nebo jiné dávky.

Z hlediska rozsahu soudního přezkumu, a to s ohledem na dispoziční zásadu vyjádřenou v ust. § 75 odst. 2 s. ř. s. má význam skutečnost, že žalobce proti vlastnímu způsobu výpočtu starobního důchodu tak, jak byl zevrubně uveden žalovanou v žalobou napadeném rozhodnutí a také nastíněn v prvoinstančním rozhodnutí, nic nenamítá a nenamítá ani základní faktory ovlivňující výši starobního důchodu, kterými jsou rozsah zhodnocené doby pojištění a výše zhodnocených vyměřovacích základů v jednotlivých kalendářních letech. Žalobce v předmětné věci výlučně namítá, že jemu vyměřená výše starobního důchodu je s ohledem na odpracované dlouhé roky v hlubinné černouhelné šachtě nepřiměřeně nízká, a proto za účelem zjištění přesné a spravedlivého určení výše žalobcova starobního důchodu, respektive průměrného výdělku, z něhož by se měl provádět vlastní výpočet žalobcova starobního důchodu, by měl být ve věci vypracován znalecký posudek.

K této žalobní námitce soud uvádí, že již v předchozím rozsudku ze dne 9. 1. 2012, č. j. 15 Cad 29/2009 – 51, soud konstatoval, že *a priori* není vyloučeno, aby v případech, kdy při rozhodování o žádostech o přiznání starobního důchodu se aplikuje i čl. 5 odst. 2 Dohody, mohla žalovaná vycházet z údajů o průměrných hrubých měsíčních výdělích poskytnutých příslušným ministerstvem (Ministerstvem práce a sociálních věcí), s tím, že tyto údaje musí být dostatečně konkretizovány, tak aby měly alespoň určitou vypovídací hodnotu zejména pro samotného účastníka správního řízení a aby případně k námitkám účastníka řízení mohly být následně podrobeny i prověření před správními orgány popř. i v následném řízení před soudem.

K tomu soud doplňuje, že již Nejvyšší správní soudu ve svém rozsudku ze dne 15. 2. 2012, č. j. 3 Ads 171/2011 - 78, který je dostupný na www.nssoud.cz, mj. konstatoval, že „...pro výpočet výše starobního důchodu stěžovatele je zásadní ustanovení čl. 5 odst. 2 Dohody, podle něhož se občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili. K tomuto ustanovení nebyl v rámci Protokolu k Dohodě připojen žádný dodatek, který by je podrobněji upravoval, po celou dobu platnosti Dohody nebyl přijat ani žádný jiný obecně závazný předpis, který by stanovil, jak v těchto případech postupovat. Posuzování této otázky tedy bylo vždy výhradně věcí úvahy nositele sociálního zabezpečení (pojištění) v návaznosti na metodiku jeho nadřízeného orgánu – Ministerstva práce a sociálních věcí. Pro účely zjišťování průměrného měsíčního výdělku je tedy nositelem pojištění využíván zmiňovaný informační systém Ministerstva práce a sociálních věcí“.

V daném případě z obsahu správního spisu a taktéž i odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí přitom vyplývá, že žalovaná ve smyslu čl. 5 odst. 2 Dohody si dopisem ze dne 2. 3. 2012 vyžádala od Ministerstva práce a sociálních věcí údaj o průměrném hrubém měsíčním výdělku v České republice za období 1. a 2. čtvrtletí roku 2001 v oboru strojvedoucí dopravy v šachtě, což dle názoru soudu žalovaná správně určila jako obor srovnatelný s oborem, v němž žalobce naposledy vykonával zaměstnání - strojvedoucí podzemní dopravy v šachtě nejvyššího stupně (vnitřní hornický transport). Ministerstvo práce a sociálních věcí přitom žalované v odpovědi ze dne 8. 3. 2012, č. j. 2012/18910-313, sdělilo, že průměrný hrubý měsíční výdělek v České republice za období 1. a 2. čtvrtletí roku 2001 v oboru strojvedoucí dopravy v šachtě činil 15.460,-Kč. K tomu dotazované Ministerstvo práce a sociálních věcí ještě doplnilo, že údaj byl čerpán z Informačního systému o průměrném výdělku, jenž byl zřízen podle zákona č. 89/1995 sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Takto získaný údaj o průměrném hrubém měsíčním výdělku v České republice za období 1. a 2. čtvrtletí roku 2001 v oboru strojvedoucí dopravy v šachtě, a to z Informačního systému o průměrném výdělku, dle názoru soudu přináší přesnou, správnou a objektivní informaci o tom, jakého průměrného měsíčního výdělku bylo dosahováno v rozhodném období v oboru, který byl srovnatelný s oborem, v němž žalobce vykonával naposledy zaměstnání na území bývalého SSSR (Kazachstán). Z tohoto důvodu dospěl soud k závěru, že žalovaná nikterak nepochybila, pokud nepřikročila k požadavku žalobce, který vznesl v průběhu správního řízení, ohledně zjištění průměrného výdělku pomocí znaleckého posudku, neboť ve věci si opatřila dostatečný a přezkoumatelný údaj o průměrném výdělku, z něhož následně prováděla vlastní výpočet žalobcova starobního důchodu. Z téhož důvodu pak i soud ve smyslu ust. § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl ve věci dokazování znaleckým posudkem za účelem zjištění dotyčného průměrného výdělku, jak navrhoval v řízení před soudem žalobce a posléze i jeho právní zástupce.

K požadavku žalobce, aby se do výše jeho starobního důchodu promítla skutečnost, že na území bývalého SSSR (Kazachstán) pracoval v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí, soud připomíná, že tato informace pro daný účel bezvýznamná, což již správně podotkla žalovaná. Je tomu tak proto, že na území České republiky žalobce nezískal ani jeden rok v zaměstnání zařazeném do preferované pracovní kategorie, a tudíž nelze nárokovat výhody, které se k výkonu zaměstnání v preferované pracovní kategorii z pohledu důchodového pojištění prisuzují. Vedle toho by žalobce měl mít na paměti, že Nejvyšší

správní soud ve shora citovaném rozsudku ze dne 15. 2. 2012, č. j. 3 Ads 171/2011 - 78, taktéž dovodil, že „*pro stanovení fiktivního výdělku podle čl. 5 odst. 2 Dohody je stěžejní zařazení zaměstnání do příslušného oboru nebo obdobného oboru s přihlédnutím k požadované kvalifikaci a v něm dosahované průměrné měsíční výdělky, nikoliv konkrétní výdělky v konkrétně vykonávané funkci v daném oboru*“. Žalobcův poukaz na jím po léta vykonávanou těžkou a namáhavou práci v dole nemá právní relevanci s ohledem na stávající právní úpravu, a proto nikterak nemůže ovlivnit výši žalobcova starobního důchodu.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že žalovaná postupovala zcela v souladu s čl. 5 odst. 2 Dohody při vyčíslení výše žalobcova starobního důchodu, pokud vycházela z průměrného výdělku v obdobném oboru a kvalifikace sděleného Ministerstvem práce a sociálních věcí, a to ve výši 15.460,-Kč. Tento výdělek pak žalovaná legitimně vzala v úvahu pro účely stanovení výše osobního vyměřovacího základu ve smyslu ust. § 16 zákona o důchodovém pojištění, jehož výše byla stanovena částkou 15.449,-Kč. Po úpravě podle ust. § 15 zákona o důchodovém pojištění pak byl stanoven výpočtový základ ve výši 9.225,-Kč. Za 40 let doby pojištění náleží žalobci starobní důchod dle ust. § 34 zákona o důchodovém pojištění ve výši 60% výpočtového základu, tj. 5.535,-Kč měsíčně, což je procentní výměra starobního důchodu ve smyslu ust. § 33 odst. 2 téhož zákona. Spolu se základní výměrou stanovenou ve smyslu ust. § 33 odst. 1 stejného zákona ve výši 1.310,-Kč proto celková výše starobního důchodu k datu přiznání, tj. k 1. 5. 2001, činí 6.845,-Kč měsíčně.

Dále soud pro úplnost uvádí, že v předmětném řízení vedeném o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu není v pravomoci soudu jakkoliv zohlednit délku správního řízení, jak se dožadoval právní zástupce žalobce s tím, že žalovaná nejprve žalobci odmítala přiznat nárok na starobní důchod jako takový. Délka vedení správního řízení bez dalšího nezpůsobuje nezákonnost rozhodnutí, které posléze vzešlo z tohoto řízení.

Ze shora predestřených důvodů soud podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. ve výroku rozsudku ad I. žalobu zamítl, neboť ji z pohledu uplatněných žalobních neshledal důvodnou.

Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku rozsudku ad II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalované náhrada nákladů řízení nepřisluší.

Žalobci byl pro toto soudní řízení ustanoven advokát JUDr. Jiří Cajthaml, Dr., a proto v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Určení odměny ve smyslu ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. tomuto advokátovi bude soudem provedeno v samostatném usnesení.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 3. července 2013

JUDr. Markéta Lehká, Ph. D. v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Gabriela Oulická